

Cirkulärnr: 1989:30
Diariernr: 1989:0281
Handläggare: Janne Rusk
Avdsek: KT Gatu
Datum: 1989-02-09
Mottagare: Socialnämnden
Färdtjänstansvarig
Rubrik: Kommunförbundet överklagar TSVs beslut om föreskrifter om taxametrar i taxifordon
Bilagor: Förbundets inlaga till regeringen

Kommunförbundet överklagar TSVs beslut om föreskrifter om taxametrar i taxifordon

Trafiksäkerhetsverket har tagit ett beslut om vilka krav som ska ställas på de taxametrar som blir obligatoriska från 1 juli 1990. Kommunförbundet har på några punkter en avvikande uppfattning om vilka krav som ska ställas i föreskrifterna. Förbundet anser det vara av stor betydelse att dessa kompletterande krav ställs för att man ska få en tillförlitlig redovisning över utförda uppdrag. Förbundet har därför överklagat TSVs beslut hos regeringen. Förbundets inlaga till regeringen
./.
bifogas för kännedom.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunaltekniska avdelningen

Jane Cederqvist

Janne Rusk

Föreskrifter om registrerande och kvittoskrivande taxameter

Riksdagen beslutade den 6 april 1988 att taxibranschen ska avregleras från 1 juli 1990 och att taxifordon ska vara utrustade med registrerande och kvittoskrivande taxameter. Det ankommer på Trafiksäkerhetsverket att utfärda de föreskrifter som gör sådana taxametrar obligatoriska. TSV beslutade den 6 december 1988 om föreskrifter om registrerande och kvittoskrivande taxameter i taxifordon. Föreskrifterna utkom från trycket den 23 januari 1989.

Enligt Kommunförbundets uppfattning ställs ej de krav på taxametrarna som riksdagen har beslutat om i TSVs föreskrifter. Några kommuner har därför genom fullmakt hemställt att Kommunförbundet ska föra deras talan mot detta beslut. Med hänvisning till 117 § i fordonskungörelsen hemställer därför förbundet att regeringen undanröjer TSVs beslut samt tolkar riksdagens beslut och anmodar TSV att omarbeta föreskrifterna så att kraven på taxametrarna blir i enlighet med vad riksdagen har beslutat.

Kommunförbundet har i ärendet även haft underhandskontakter med Svenska Lokaltrafikföreningen,

Landstingsförbundet, SLLs färdtjänstförvaltning och Göteborgs Spårvägar.

RIKSDAGENS BESLUT

Redan i förarbetena till regeringens proposition om avreglering av taxibranschen föreslogs att kraven på taxameterutrustningen i fordonen skulle öka och att de skulle vara kvittoskrivande och registrerande. Sådana taxametrar har i första hand ett samhälls- och konsumentintresse men man menade också att det borde ligga i branschens eget intresse att ha en sådan utrustning. En utveckling mot en ökad användning av kreditkort för betalning påtalas också i kommunikationsdepartementets promemoria och att utrustningen bör klara sådana betalningsformer.

Ett stort antal remissinstanser påtalade behovet av kvittoskrivande och registrerande taxameter. I regeringens proposition om avregleringen var ett av kraven att fordonen ska vara utrustade med den här typen av taxameter. I propositionen sägs också att en bruten plombering av taxameter ska kunna utgöra grund för återkallande av trafik tillstånd.

I propositionen framhålls att samhällets medverkan och engagemang är en förutsättning för avregleringen. Behovet av samverkan mellan olika huvudmän för samhällsbetalda resor och en samordning av dessa påtalas också i regeringspropositionen.

I Trafikutskottets betänkande understryker man att det vid mer än hälften av alla taxiresor är någon annan än resenären som står för betalningen och att detta faktum bör beaktas vid utformningen av föreskrifterna.

Regeringens proposition bifölls den 6 april 1988 av en majoritet av riksdagens ledamöter.

UTFORMNING AV FÖRESKRIFTERNA

Det ankommer på trafiksäkerhetsverket att utforma föreskrifterna i enlighet med de intentioner riksdagen har beslutat.

Den 21 juli 1988 kom ett förslag till föreskrifter på remiss från TSV till Kommunförbundet. Förbundet framhöll i remissvaret att riksdagens beslut ej hade följts eftersom föreskrifterna endast innehöll krav på kvittoskrivning. Samma synpunkter framfördes även från Svenska Lokaltrafikföreningen, Storstockholms Lokaltrafik, Göteborgs Spårvägar och Transportrådet medan branschorganisationerna i stort biföll förslaget.

Under omarbetningen av förslaget till föreskrifter framförde Kommunförbundet detaljerade synpunkter på vilka krav som bör ställas på en taxameter. De krav Kommunförbundet ansåg bör ställas var följande

- För kreditresa som registreras med kreditkort ska taxametern vara så konstruerad att slutavräkning endast kan ske i samband med kreditkortsavläsning.

- För kreditresa som registreras med kreditkort ska taxametern vara så konstruerad att den kan registrera uppgifter om olika kunders och resenärers identitet vid samordnade transporter.

Den 6 december 1988 tog TSVs styrelse beslut om föreskrifter om taxametrar. I föreskrifterna ställs krav på både kvittoskrivning och registrering av köruppdragen. Däremot har inte de synpunkter Kommunförbundet framförde beaktats i föreskrifterna.

SAMHÄLLSBETALDA RESOR

Kostnaderna för de samhällsbetalda transporterna har ökat mycket kraftigt under senare år. Detta gäller inte minst färdtjänst och sjukresor med taxi. För att inte kostnaderna ska fortsätta att öka i samma takt krävs bland annat en bättre samordning av resorna och en bättre kontroll. Behovet av samordning är störst mellan olika resandeformer och olika huvudmän. I dag finns många hinder för att en sådan samordning ska komma till stånd. Behovet av kontroll är särskilt stort eftersom den som reser inte står för kostnaden för resan. Den som ersätter resan måste därför lita till att de uppgifter som entreprenören lämnar är riktiga och att det debiterade priset till fullo motsvaras av en utförd prestation. Tyvärr nödgas vi i dag konstatera att så inte alltid är fallet. En högre debitering än vad taxametern visar förekommer.

De här problemen har också uppmärksammats i den proposition om taxis avreglering som riksdagen har antagit. Med registrerande taxameter i fordonen kan förutsättningarna för samordning och kontroll på ett väsentligt sätt förbättras. Men det krävs då också att föreskrifterna om taxameterna följer de intentioner som riksdagen beslutat om.

KRAV PÅ TAXAMETERS UTFORMNING

Som regeringen har nämnt i sin proposition är utvecklingen den att betalning med kreditkort ökar. Detta gäller inte minst för de samhällsbetalda resorna. I några kommuner har kreditkortssystem redan införts för färdtjänstresor. De flesta kommuner kan väntas följa den modellen. En utveckling av ett liknande system för sjukresor är också tänkbar.

Med ett kreditkortssystem och rätt ställda krav på taxametrarnas utformning kan man säkerställa att taxametern endast kan slås av i samband med att resenären lämnar fordonet. Föraren kan då inte ta ut ett för högt pris för resan genom att dröja med att stänga av taxametern. För att möjliggöra samordning måste det också ställas särskilda krav på taxameterna.

Dessa krav kan ställas antingen i de föreskrifter som TSV ger eller i de avtal som upprättas mellan trafikföretagen och kunderna. Om kraven ställs i avtalen torde det för kunderna vara svårt att kontrollera taxametrarnas arbetssätt och påvisa eventuella brister. Det kan inte vara rimligt att kommuner, landsting och försäkringskassan ska ha resurser för att kontrollera taxametrarnas utformning. För att kunna påvisa avtalsbrott krävs ofta också vittnesförhör med resenärerna. Det kan inte vara rimligt att resenärerna, som ofta är både gamla och

sjuka, ska behöva utsättas för vittnesförhör i en process mellan trafikutövaren och kunden. De rättsliga påföljderna för en trafikutövare torde bli lindriga vid eventuella brister.

Om kraven ställs i föreskrifterna om taxametrar kan de utformas på två sätt: Antingen som ett krav på att fordonet ska vara försett med en viss utrustning och att den ska vara utformad på ett viss sätt eller som ett krav på viss utformning av den utrustning som används. I det senare fallet är det inget krav på att utrustningen måste finnas.

Hur kraven i föreskrifterna ställs får vägas mot kostnaderna för att uppnå dessa krav. Den dominerande delen av kostnaden ligger på den hårdvara som krävs för att taxametern ska vara kvittoskrivande och registrerande. Taxameterns arbetssätt styrs av programvaran som svarar för en mycket liten del av den totala kostnaden. Den bedöms uppgå till storleksordningen 1 000 kronor per taxameter. Att i föreskrifterna ställa krav på taxametrarnas arbetssätt för att tillvarata konsument- och samhällsintressen skulle då medföra en kostnadsökning på cirka 0,1 öre per kilometer. En sådan kostnad bidrar inte på något nämnvärt sätt till att driva upp kostnadsnivån och påverkar inte konkurrensförhållandena i taxibranschen.

Föreskrifterna får däremot inte alltför hårt styra upp vilken teknik som ska användas för att uppnå de avsedda effekterna.

Enligt förbundets uppfattning bör med hänvisning till ovanstående föreskrifterna kompletteras med följande krav:

- För kreditresa som registreras med kreditkort ska taxametern vara så konstruerad att slutavräkning endast kan ske i samband med kreditkortsavläsning.
- För kreditresa som registreras med kreditkort ska taxametern vara konstruerad så att den kan registrera uppgifter om olika kunders och resenärers identitet vid samordnade transporter.

YRKANDE

Förbundet hemställer

- att trafiksäkerhetsverkets beslut om föreskrifter om taxametrar undanröjs.
- att regeringen tolkar riksdagens beslut och anmodar trafiksäkerhetsverket att utfärda föreskrifter i enlighet med detta och så att konsument- och samhällsintressen tillvaratas.
- att regeringen anmodar trafiksäkerhetsverket att arbetet med föreskrifterna ges hög prioritet så att inte avregleringen av taxibranschen den 1 juli 1990 äventyras.